

حَمَلُوا بِصَافِرِهِمْ عَلَىٰ أَسْيَافِهِمْ

نشریه الکترونیکی بصائر

ضمیمه شماره: (۲)

موضوع:

امام راحل (ره) و کارگزار تراز

(نگاهی به انسان سازی مکتب و نهضت امام خمینی (ره) و معیارهای امام در تشخیص کارگزار تراز انقلاب اسلامی)

معاونت تبیین و گفت‌وگو

چکیده:

۱. در سایه انفاس قدسی امام و انقلاب اسلامی بود که امثال شهید سلیمانی از روستاهای کرمان کشف استعداد شده و توانستند به بزرگترین فرمانده مبارزه با تروریسم جهان تبدیل شوند یا حتی پیش از این، افرادی چون شهید رجایی را از طبقات پائین و مستضعف جامعه پرورش داد و با الگوی مدیریت خود، یک سیره انقلابی و مکتبی از حکمرانی ارائه کرد که از سوی مقام معظم رهبری تداوم پیدا کرد و بعد از سال‌ها، از سوی شهید رئیسی بار دیگر با یک رستاخیز عظیم، تجدید حیات کرد.

۲. در همین چارچوب می‌توان به نقش آفرینی رزمندگان در دفاع مقدس اشاره کرد که چگونه افرادی کم سن و سال و بدون تجربه و دانش نظامی، توانستند بر بزرگترین لشگرها و زبده‌ترین فرماندهان رژیم بعث عراق که اتفاقاً از حمایت ابرقدرت‌ها نیز برخوردار بود، پیروز شوند.

۳. امام خمینی ذخیره‌های ایمانی و معرفتی مردم را احیا کرد که در نتیجه آن، نسلی از کارگزاران تراز و بن‌بست‌شکن تربیت شد که توانستند بار سنگین انقلاب و نظام را در طول سال‌های متمادی بر دوش بکشند. جذابیت این کار امام به حدی است که در شرایط کنونی که انقلاب و نظام در دهه پنجم حیات خود به سر می‌برد و جامعه ایران بیش از یک دهه است که با فشارهای ناشی از تحریم و مشکلات اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کند، وقتی جامعه نسیم حیات بخش مکتب امام را در سیره مدیریتی و حکمرانی رئیس‌جمهور شهیدش می‌بیند، باز به آن اشتیاق نشان می‌دهد و آن را در مقام گره‌گشایی از شرایط کشور و مشکلات خود می‌بیند.

۴. کارگزاران تراز در مکتب امام خمینی کسانی‌اند که «چیزی برای خود نمی‌خواهند»، «مبنای حب و بغض‌شان الهی است»، «خود را از مردم و برای مردم می‌دانند و میان خود و مردم دیوار نمی‌کشند»، «مردم‌دار و عاشق مردم هستند و از هر فرصتی برای خدمت به مردم استفاده می‌کنند»، «عدالت‌محور و اهل توجه به مستضعفان‌اند»، «وحدت‌آفرین و همگراکننده هستند»، «مقابل دشمن سرسخت و مقابل مردم فروتن و خادم‌اند»، «سعه صدر دارند و انتقادپذیرند» و... .

۵. کارگزاری با این ویژگی‌ها، قطعاً بن‌بست‌شکن و گره‌گشا خواهد بود. بنابراین، اکنون که کشور در آستانه برگزاری زودهنگام انتخابات ریاست جمهوری قرار دارد، امید است که با بازخوانی و تبیین این شاخص‌ها، بتوانیم با یک انتخاب کارگزار تراز انقلاب و نظام، گامی در مسیر تداوم سیره حکمرانی شهید رئیسی عزیز برداریم.

مقدمه

با شهادت شهید رئیسی به عنوان کارگزاری تراز که پرورش یافته مکتب نورانی امام خمینی^(ره) می‌باشد، لاجرم و براساس اصل ۱۳۱ قانون اساسی باید انتخابات ریاست جمهوری به صورت زودهنگام برگزار شود. در پیش بودن انتخابات زودهنگام ریاست جمهوری و سالگرد ارتحال امام خمینی^(ره) از یک سو و ضرورت تداوم سیره حکمرانی شهید رئیسی از سوی دیگر ایجاب می‌کند تا با تبیین شاخص‌های کارگزاران تراز انقلاب و نظام اسلامی از دیدگاه امام خمینی، معیارهایی برای انتخاب اصلح در انتخابات ارائه شود تا از این طریق، میراث این شهید عزیز در اداره دولت تداوم پیدا کند. بنابراین، در متن حاضر تلاش می‌شود تا ضمن تبیین مکتب امام^(ره) به عنوان مکتبی که انسان‌ها و کارگزارانی تراز پرورش داده و می‌دهد، شاخص‌های کارگزاران تراز نیز از دیدگاه ایشان بازخوانی شود.

مکتب امام؛ مکتب پرورش کارگزاران تراز

نظام‌های سیاسی در یک نگاه حاوی چهار رکن ایده، ساختار، کارگزاران و سیاست‌ها (رفتارها) هستند. همه این ارکان برای ایجاد، حفظ و بالندگی یک نظام سیاسی ضروری می‌باشند. به عبارت دقیق‌تر، برای تحقق آرمان‌ها و مطلوبیت‌هایی که در ایده‌ها وعده داده می‌شود، یک نظام سیاسی باید بتواند ساختارهای متناسب ایجاد کند تا با اداره آنها از سوی کارگزاران توانمند و متعهد، بتواند سیاست‌ها و رفتارهای کارآمدی را از خود به اجرا درآورد.

با این مقدمه باید گفت که از مهمترین دستاوردهای رهبری امام خمینی^(ره) آن بود که علاوه بر طرح یک ایده‌ای درست و متقن که به خوبی توانست در موقعیت هژمونی قرار بگیرد، در طراحی و هندسه نظام اسلامی نیز ساختارهای متناسبی ایجاد کرد که بتوانند بار تحقق آرمان‌هایی که در ایده‌ی محوری نظام به آنها وعده داده شده بود. اما پیش از این، فتح‌الفتوح امام آن بود که با پرورش شخصیت‌ها و کارگزاران تراز، افرادی مکتبی به جامعه و جهان عرضه کرد که توانستند بار این مسئولیت‌های عظیم را به دوش بکشند.

درواقع، فتح‌الفتوح امام آن بود که توانست ملت ایران را از زیر بار اسارت و حقارت خارج سازد و با تزریق خودآگاهی معنوی و خودباوری به آنها، کارگزارانی در تراز تمدن‌سازی تربیت کند. نمی‌توان انکار کرد که در سایه انفاس قدسی امام و انقلاب اسلامی بود که امثال شهید سلیمانی از روستاهای کرمان کشف استعداد شده و توانستند به بزرگترین فرمانده مبارزه با تروریسم جهان تبدیل شوند یا حتی پیش از این، افرادی چون شهید رجایی را از طبقات پائین و مستضعف جامعه پرورش داد و با الگوی مدیریت خود، یک سیره انقلابی و مکتبی از حکمرانی ارائه کرد که از سوی مقام معظم رهبری تداوم پیدا کرد و بعد از سال‌ها، از سوی شهید رئیسی بار دیگر با یک رستاخیز عظیم، تجدید حیات کرد. در همین چارچوب می‌توان به نقش آفرینی رزمندگان در دفاع مقدس اشاره کرد که چگونه افرادی کم سن و سال و بدون تجربه و دانش نظامی، توانستند بر بزرگترین لشگرها و زبده‌ترین فرماندهان رژیم بعث عراق که اتفاقاً از حمایت ابرقدرت‌ها نیز برخوردار بود، پیروز شوند. جالب آنکه عمده فرماندهان و نوابغ هشت سال دفاع مقدس جوانانی با حدود

۲۵ سال سن بودند که فاقد هیچ گونه تجربه پیشینی و سواد کلاسیک نظامی بودند، اما کیفیت فرماندهی آنها به گونه‌ای بود که گویا در عالی‌ترین سطوح در دانشکده‌های جنگ تحصیل کرده بودند.

با توجه به آنچه گفته شد، فتح‌الفتوح امام و انقلاب آن بود که با اتکا به نیروی الهی نهفته در توده‌های مردم مؤمن و مستضعف، شکوفاسازی آنها و تربیت کارگزاران تراز از میان آنها توانست در برابر انواع هجمه‌ها و فشارها، چه در دوران مبارزه و تکوین انقلاب اسلامی و چه در دوران بعد از پیروزی و استقرار نظام جمهوری اسلامی تا کنون، نبرد نامتقارن و موفقی را شکل دهد. میزان کارآمدی این مهم به حدی است که علاوه بر عبور کشور از شرایط دشوار تثبیت انقلاب و تحولات دهه ۶۰، برای نظام ذخیره قابل‌اتکایی در دوران شکوفایی و بالندگی نیز بوده است.

از این نظر، کار امام و انقلاب اسلامی، کاری پیامبرگونه بوده است؛ زیرا پیامبران و به‌ویژه پیامبر عظیم‌الشان اسلام همگی برای تربیت افرادی تراز مبعوث شدند. جالب آنکه امیر المؤمنین علی(ع) در فرازی از خطبه اول نهج‌البلاغه در بیان فلسفه بعثت می‌فرماید:

«فَبَعَثَ فِيهِمْ رَسُولَهُ وَوَاتَرَ إِلَيْهِمْ أَنْبِيَاءَهُ لِيَسْتَأْذُوهُمْ مِيثَاقَ فِطْرَتِهِ وَيَذَكَّرُوهُمْ مَنَسِيَّ نِعْمَتِهِ وَيَحْتَجُّوا عَلَيْهِمْ بِالتَّبْلِيغِ وَيُثِيرُوا لَهُمْ دَفَائِنَ الْعُقُولِ...»

ترجمه:

پس پیامبران رابه میان شان بفرستاد. پیامبران از پی یکدیگر پیامدند تا از مردم بخواهند که آن عهدراکه خلقتشان برآن سرشته شده، به جای آرند و نعمت اورا که از یادبرده اند، فریادآورند و از آنان حجت گیرند که رسالت حق به آنان رسیده است و خردهاشان را که در پرده غفلت، مستور گشته، برانگیزند.

درواقع، امام خمینی گنجینه‌های ایمان و عقل مردم را شکوفا کرد یا به تعبیری، ذخیره‌های ایمانی و معرفتی مردم را احیا کرد که در نتیجه آن، نسلی از کارگزاران تراز و بن‌بست‌شکن تربیت شد که توانستند بار سنگین انقلاب و نظام را در طول سال‌های متمادی بر دوش بکشند. جذابیت این کار امام به حدی است که در شرایط کنونی که انقلاب و نظام در دهه پنجم حیات خود به سر می‌برد و جامعه ایران بیش از یک دهه است که با فشارهای ناشی از تحریم و مشکلات اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کند، وقتی جامعه نسیم حیات‌بخش مکتب امام را در سیره مدیریتی و حکمرانی رئیس‌جمهور شهیدش می‌بیند، باز به آن اشتیاق نشان می‌دهد و آن را در مقام گره‌گشایی از شرایط کشور و مشکلات خود می‌بیند.

شاخص‌های کارگزاران تراز در مکتب امام خمینی(ره)

با توجه به در پیش بودن انتخابات ریاست جمهوری و ضرورت صدق شاخص‌های کارگزاران تراز در مکتب امام خمینی(ره) در رئیس‌جمهور منتخب و از سویی، با توجه به ضرورت تداوم راه و سیره شهید جمهور در ادامه تلاش می‌شود تا با مرور این شاخص‌ها، معیارهای اصلح‌گزینی در انتخابات ریاست جمهوری یادآوری شود. مهمترین شاخص‌های کارگزاران تراز در مکتب امام خمینی(ره) عبارت‌اند از:

۱. مردمی بودن: کارگزاران در نظام اسلامی باید برخاسته از متن مردم باشند. مسلم است که کارگزاران نظام از خارج کشور انتخاب نمی‌شوند. پس منظور از مردمی بودن کارگزاران این است که روحیه مردمی داشته باشند و خود را

جدا از مردم یا فراتر از آنها تلقی نکنند و در واقع، با مردم احساس هم‌دردی و هم‌سرنوشتی داشته باشند. به طور دقیق‌تر باید گفت که جایگاه کارگزاران در نظام اسلامی، جایگاه خدمت‌گزاری است و بنابراین، کارگزاران نباید احساس شائیتی متمایز از توده‌های مؤمن و انقلابی داشته باشند. تعبیر «رفیق» بودن مسئولان با مردم از دیدگاه امام ناظر به همین ارتباط تنگاتنگ مسئولان و مردم است: «ایران همین است که می‌بینید. نخست‌وزیرش، وزیر خارجه‌اش، رئیس‌جمهورش، رئیس مجلسش، همه یک مردم عادی هستند و با مردم رفیق هستند. باید با مردم آشنا شد.»^۱

در همین چارچوب می‌توان به شاخص مهم دیگری چون «ساده‌زیستی» هم اشاره کرد که عدم‌دقت در رعایت آن باعث می‌شود که شاخص مردمی بودن کم‌رنگ شود. به تعبیر دقیق‌تر، کارگزاران تراز نظام اسلامی باید ساده‌زیست باشند تا بتوانند بدون تکلف با مردم مواجه شوند و مردم در مواجهه با آنها احساس به سختی افتادن نکنند. کارگزاران حتی باید بتوانند در میان مردم حاضر شده و در صورت لزوم با آنها بر سر یک سفره حاضر شوند.

۲. حساسیت نسبت به حفظ استقلال: کارگزار تراز نظام اسلامی باید در رفتار و سیره فردی و مدیریتی خود تجلی‌بخش ارزش‌های اسلامی باشد و فراتر از این، برای اداره کشور باید از شیوه‌های اسلامی بهره‌برد و نه راه‌حل را در وابستگی به خارج ببیند. آنچه در این میان مهم است، حفظ استقلال کشور در ابعاد و حوزه‌های مختلف است. امام‌راحل در این زمینه تأکید دارند: «اساس کار یک جمهوری اسلامی، تأمین استقلال مملکت و آزادی ملتها و مبارزه با فساد و فحشا و تنظیم و تدوین قوانین است.» از دیدگاه ایشان، مادامی که در یک جامعه‌ای، استقلال حاصل نشود و از بردگی قدرت‌ها، خودشان را رها ن سازند، بدون تردید، به قلّه سعادت نخواهند رسید. از اینرو، امام‌جنگ برای حفظ استقلال کشور را به هیچ وجه مشروط به وجود امام یا نایبش ندانسته و به حکم اسلام واجب می‌داند. قابل ذکر است که استقلال دارای مفهومی چند بعدی است که مهمترین آن استقلال فکری و فرهنگی افراد است؛ مادامی که افراد جامعه‌ای از لحاظ فکری و فرهنگی دارای استقلال نباشند، بعید به نظرمی‌رسد که این توانایی را پیدا کنند تا جامعه‌ای مستقل به دست آورند؛ یعنی استقلال سیاسی در نظام حکومتی و نیز استقلال اقتصادی، نظامی و اجتماعی، منوط به استقلال فرهنگی است. بنابراین، امام‌راحل می‌فرمایند:

«همان‌طور که کرارا تذکر داده‌ام، بزرگ‌ترین وابستگی ملت‌های مستضعف به ابرقدرت‌ها و مستکبرین، وابستگی فکری و درونی است که سایر وابستگی‌ها از آن سرچشمه می‌گیرند و تا استقلال فکری برای ملتی حاصل نشود، استقلال در ابعاد دیگر حاصل نخواهد شد.»

با توجه به آنچه گفته شد، کارگزار تراز نظام و انقلاب اسلامی باید با اتکا به استقلال فکری و هویتی، راه هرگونه تسلط بیگانگان بر کشور را سد کند. در واقع، تأکید بر حفظ استقلال از آن روی برای کارگزاران نظام ضروری است که سبب حفظ خطوط فاصل با دشمنان می‌شود.

۳. عدالت: عدالت در اینجا هم ملکه‌ای نفسانی است و هم به معنای عدالت‌گستری است. در معنای اخیر که مبرهن است و نیاز چندانی به توضیح ندارد، اما در توضیح عدالت به عنوان ملکه‌ای نفسانی برای کارگزاران نظام باید گفت که کارگزار تراز نظام باید مجهز به ملکه عدالت باشد تا در تضاد میان منافع شخصی و گروهی با منافع ملی و عمومی یا در

۱. صحیفه‌امام، جلد ۱۸، ص ۲۲۴

کشاکش جلب محبوبیت از سوی مردم و پافشاری بر مسیر حق، دومی را بر اولی ترجیح دهد و به خاطر تأمین منافع شخصی و گروهی یا خرید محبوبیت از سوی مردم، حاضر به فدا کردن منافع عمومی و ملی نباشد. در واقع، کارگزار تراز انقلاب با تجهیز به ملکه عدالت می‌کوشد تا جان‌فدای مردم و نظام باشد و در این مسیر از آبرو، اعتبار، وقت و... خود هزینه می‌کند.

۴. رسیدگی به وضع مستضعفان: نظام اسلامی اگرچه متعلق به همه اقشار و طبقات جامعه است، اما در راستای عدالت‌گستری، جهت‌گیری اقدامات کارگزاران باید به سمت مستضعفان و طبقات پایین جامعه باشد. امام (ره) به محرومان و مستضعفان جامعه توجه جدی داشتند؛ هم از این جهت که آنها را نیروهای اصلی انقلاب می‌دانستند و هم از این جهت که رسیدگی به اوضاع و احوال آنان مناسب عدالت و به عدالت نزدیکتر است. امام در این خصوص تأکید داشتند که «شما باید برای این پابرنه‌ها و مستضعفین که در طول تاریخ به استضعاف کشیده شده بودند و اینها را به حساب نمی‌آوردند و فقط آن طبقه بالا را راضی نگاه می‌داشتند... برای اینها کار کنید... باید همه دست‌به‌دست هم بدهید که ان شاءالله برای اینها یک زندگی مرفهی، یک وضع صحیحی پیش بیاید، درست بشود.»^۲ امام (ره) در اهمیت این مهم می‌فرمایند: «گمان نمی‌کنم عبادتی بالاتر از خدمت به محرومین وجود داشته باشد.» یا اینکه در آن وصیت‌نامه سیاسی الهی‌شان می‌فرمایند: «به همه در کوشش برای رفاه طبقات محروم وصیت می‌کنم که خیر دنیا و آخرت شماها رسیدگی به حال محرومان جامعه است.»

۵. قانون‌مداری: قانون به عنوان معیار اداره جامعه و تعیین‌کننده کیفیت رفتار افراد و کارگزاران مختلف، ابزار ایجاد وحدت رویه و نظم و از سویی، عامل جلوگیری از اختلاف، خودسری و هرگونه استبداد از سوی افراد است. بنابراین، رعایت آن و مبنا قرار دادن آن از سوی همه کارگزاران یک اصل عقلانی است. علاوه بر این، قانون‌مداری در نظام اسلامی از نقطه‌نظر منشأ شرعی قانون، یک وجه تکلیفی هم دارد. امام خمینی در این باره می‌فرمایند: «اگر همه‌ی اشخاص، گروه‌ها، مسئولان و نهادهایی که در سراسر کشور هستند، اگر به قانون خاضع باشند و محترم بشمارند، هیچ اختلافی پیش نخواهد آمد. اختلاف از راه قانون‌شکنی پیش می‌آید. قانون برای نفع ملت و جامعه است، نه برای نفع بعضی اشخاص و گروه‌ها و همه‌ی افراد کشور باید خودشان را با آن تطبیق دهند. جمهوری اسلامی یعنی اینکه حکومت به احکام اسلامی و به خواست مردم و قانون، که بر اساس قرآن کریم و سنت رسول اکرم است، عمل کند و اشخاصی برای خودشان و به فکر خودشان حکومت نکنند.»

ایشان همچنین در زمینه قانون‌محوری و قانون‌مداری تأکید دارند: «حکومت حضرت رسول و حضرت علی (ع) مصداقی برای حکومت قانون است. حکومت در زمان این دو، حکومت قانون بوده است و شاید دیگر هیچ‌وقت حاکمیت قانون را بدان‌گونه سراغ نداشته باشیم. حکومتی که ولی‌امرش در مقابل قانون با پایین‌ترین فردی که در آن زندگی می‌کند علی‌السواء و برابر باشد.»^۲ «در اسلام یک چیز حکم می‌کند و آن قانون است. حتی رسول خدا از خودشان رأی نداشتند و هر چه می‌فرمود از وحی قرآن سرچشمه می‌گرفت و از روی هوا و هوس سخن نمی‌گفت.»

۲. صحیفه امام (ره)، ج ۱۵، ص ۸۲

براین اساس، از جمله شاخص های کارگزاران تراز انقلاب و نظام، اعتقاد و التزام عملی به قانون است. بنابراین، نمی تواند ادعا کند که قانون را قبول ندارد. در واقع، کارگزار تراز در صورت تعارض میان میل و رأی خود با قانون، قانون را ملاک می داند و بدان پایبند است.

۶. داشتن سعه صدر و انتقادپذیری: کارگزار تراز باید با داشتن سعه صدر، پذیرای انتقادات باشد و در مقابل انتقادات، عکس العمل اخلاقی و مناسب داشته باشد. اساساً کارگزار تراز، نه تنها پذیرای نقد است، بلکه با استقبال از نقد و منتقدان، آن را فرصتی برای اصلاح اشکالات احتمالی در عملکرد خود می داند. فایده این امر آن است که منتقدان هم احساس طردشدگی از سوی مسئولان پیدا نمی کنند. بنابراین، خصلت نقدپذیری کارگزاران موجب تحکیم سرمایه اجتماعی نظام هم می شود. امام خمینی در این باره می فرماید:

«انسان باید به دنبال یافتن عیوب خود باشد. لکن هیچ دستگاه و فردی نمی تواند ادعا کند که هیچ نقصی ندارد و اگر کسی این ادعا را کرد، بزرگ ترین نقصش همین ادعاست.» «بنابراین انتقاد برای اصلاح امور لازم است و جامعه بدون انتقاد اصلاح نمی شود.» ایشان همچنین درباره نحوه برخورد با انتقاد و دیدگاه های مخالفین می فرماید: «مسئولان و آقایان در یک مجموعه ی آرام، که عقل ها می توانند کار بکنند، اختلافاتی که در دیدگاه ها و بینش ها، راجع به مسائل کشور دارند، با آرامش خاطر و بانظر صحیح انتقاد بکنند و آن کسی که در مقام پاسخ و جواب است، بدون اینکه غضب در آن راه داشته باشد، جواب بدهد. آن وقت منطق در مقابل منطق است و اگر چنانچه با هیاهو و جار و جنجال بخواهد یک مسئله را حل بکنند و هر کس در نظر داشته باشد که طرف مقابل خودش را مثل یک دشمن بگوید، عقل ها کنار می رود و قوه ی غضبیه، که بدترین قوه هاست، اگر مهار نشود به کار می افتد و مسائل را علاوه بر اینکه حل نمی کند، مشکل تر هم می کند. بنابراین انتقاد نباید از قوه ی عقل دور باشد.» «مسئولان بایستی بدون توجه به حب و بغض و نظر طرفداران و مخالفان، هر جا که حق است، به دنبال آن رود و تحت تأثیر حق واقع شوند. اگر چنانچه از دشمن هم صادر شد، او را تمجید کند و اگر باطل از دوست صادر شد، آن را تکذیب کند.»

بنابراین، معیار انتقادات و پاسخ به آنها باید حق و حق مداری باشد؛ یعنی هم منتقدان نباید از دایره حقیقت خارج شوند و هم پاسخ دهندگان (که در اینجا منظور کارگزاران است) باید تلاش کنند تا در پاسخ به انتقادات نه بر اساس خوشایند این و آن، بلکه بر اساس معیار طرفداری از حق پاسخگو باشند.

۷. پرهیز از قدرت طلبی و حب مال: حکومتو مسئولیت از دیدگاه اسلامی یک امانت است و برای تحقق اهداف عالی ای چون سعادت بشر ضرورت دارد. بنابراین، به خودی خود فاقد ارزش است و تنها زمانی ارزشمند تلقی می شود که در مسیر اهداف الهی قرار گیرد. از این نظر، چنانچه زمامداری معطوف به دنیادوستی و قدرت طلبی باشد، انحراف از مسیر متعالی تلقی شده و فاقد ارزش می باشد. بنابراین، کارگزار تراز، مسئولیت را نه برای التذاذ از قدرت و کسب مال و شهرت، بلکه برای خدمت می خواهد. از این رو، از هر فرصتی برای توسعه خدمت رسانی به مردم استفاده خواهد کرد. امام راحل در این زمینه می فرماید:

«اگر اعمال و قدرت مسئولان برای خود باشند، نه برای ملت و خد او بر سر خودشان دعوا کنند، نه برای مصالح ملت و اسلام، این همان طاغوت است، منتها به صورت دیگر آمده. حکم فرمایی در اسلام مطرح نیست. اسلام و قرآن یک قوانین

است که می‌خواهد انسان درست کند. بنابراین اگر کسی برای قدرت اقدام بکند و برای تحصیل قدرت شمشیر بکشد، این از اسلام دور است.»

۸. حفظ وحدت و همدلی: از آنجا که ماهیت حکومت و کارگزاری در اسلام مبتنی و معطوف به خدمت‌گزاری است، پس کارگزاران باید حداکثر تلاش خود را به کار ببندند تا بتوانند این خدمت‌گزاری را به صورت تمام و کمال انجام دهند. بنابراین، کارگزاران باید تلاش کنند تا از همه ظرفیت‌های موجود در جامعه استفاده کنند و از هر گونه اقدامی که باعث ایجاد خلل در این مسیر می‌شود، خودداری کنند. مسلم است که شرط توفیق در این زمینه، دقت در حفظ وحدت، داشتن درک مشترک از مسائل و افق‌ها و حفظ همدلی با وجود اختلاف سلیقه‌ها می‌باشد. امام‌خمينی‌دراين مورد می‌فرماید:

«سلیقه‌های مختلف باید باشد، لکن سلیقه‌های مختلف اسباب این نمی‌شود که انسان‌ها نسبت به هم بد و دشمن باشند. اگر در یک ملتی، اختلاف سلیقه نباشد، این ناقص است.» ایشان همچنین می‌فرمایند: «کارگزاران باید سعی کنند تا تمام توجه‌شان به خدای متعال باشد و توجه داشته باشند که هواهای نفسانی به آنها غلبه نکند؛ یعنی در فکرشان اینکه ما غلبه کنیم و حکومت کنیم نباشد. بلکه در نظرشان این باشد که حکومت اسلامی تشکیل دهند و احکام خدا را جاری سازند.»

امام در رابطه با حل اختلافات به صورت تفاهم می‌فرماید: «اگر کارگزاران اختلاف سلیقه و بینش دارند، باید در یک محیط آرام، مسائل خود را در میان بگذارند و با تفاهم مسائل را حل کنند. نه اینکه جبهه‌گیری کنند و هر دو طرف با دارو دسته‌ی خویش در مقابل هم صف‌آرایی کنند و در تضعیف یکدیگر و کشور اسلامی کوشش کنند. اگر همه یک هدف داشته باشند، تخصیص در کار نخواهد بود.»

سخن پایانی

اندیشه و سیره نورانی امام‌خمينی (ره) به اندازه کافی مشی به ارائه و تبیین کارگزارانی در تراز انقلاب و نظام اسلامی است و نمونه‌های عملی این نوع کارگزاران را می‌توان در شهیدان رجائی، بهشتی، مقام معظم رهبری و شهیدان سلیمانی، رئیسی، آل‌هاشم و... دید. در یک جمع‌بندی درباره ویژگی‌های این کارگزاران تراز که در دیدگاه امام‌خمينی هم ویژگی‌های آن تبیین شد باید گفت که کارگزاران تراز، «چیزی برای خود نمی‌خواهند»، «مبنای حب و بغض‌شان الهی است»، «خود را از مردم و برای مردم می‌دانند و میان خود و مردم دیوار نمی‌کشند»، «مردم‌دار و عاشق مردم هستند و از هر فرصتی برای خدمت به مردم استفاده می‌کنند»، «عدالت‌محور و اهل توجه به مستضعفان‌اند»، «وحدت‌آفرین و همگراکننده هستند»، «مقابل دشمن سرسخت و مقابل مردم فروتن و خادم‌اند»، «سعه صدر دارند و انتقادپذیرند» و... .

مسلم است کارگزاری با این ویژگی‌ها، قطعاً بن‌بست‌شکن و گره‌گشا خواهد بود. بنابراین، اکنون که کشور در آستانه برگزاری زودهنگام انتخابات ریاست جمهوری قرار دارد، امید است که با بازخوانی و تبیین این شاخص‌ها، بتوانیم با یک انتخاب کارگزار تراز انقلاب و نظام، گامی در مسیر تداوم سیره حکمرانی شهید رئیسی عزیز برداریم.